

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เจตยา วรปัญญาสกุล. การศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถของสื่อแผ่นติดขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ทองต่อ กล้วยไม้ อยุธยา. สัมภาษณ์. 16 ธันวาคม 2539
- ธีระสิน อ่อนลมุน. สัมภาษณ์. 15 มีนาคม 2542
- นิตยสารขวัญเรือน (มิถุนายน 2539) : 72 - 74 , 81 , 118 , 126
- นิตยสารดิฉัน (15 พฤษภาคม 2539) : 126 - 135
- นิตยสารพลอยแถมเพชร (15 มิถุนายน 2539) : 185 - 188
- ปารวี ไพบูลย์ยิ่ง. สัมภาษณ์. 14 ธันวาคม 2539
- ปิยพันธ์ สุขน้อย. พระราชพิธีกาญจนาภิเษก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สหมิตรพรินติ้ง , 2539.
- ประสพโชค นวพันธุ์พิพัฒน์. การใช้รหัสที่ปรากฏในงานของนักเขียนการ์ตูนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- พงษ์ศิริ อินทรราชย์. สัมภาษณ์. 10 ธันวาคม 2539
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. สัมภาษณ์. 26 กุมภาพันธ์ 2542
- เพ็ญหลิน ลิน. การวิเคราะห์ภาพยนตร์โฆษณาโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของภูมิภาคเอเชียทาง “สตาร์ทีวี”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- รุ่งระวี มณีเปรม. สัมภาษณ์. 10 ธันวาคม 2539
- ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531
- สุวีพร พุทธิสุวรรณ. สัมภาษณ์. 3 ธันวาคม 2539.
- อำไพวรรณ ลัดดากรพันธ์. สัมภาษณ์. 10 มีนาคม 2540

ภาษาอังกฤษ

Fiske , Johh. Introduction to Communication Studies. Second Edition. New York
: Routledge , 1990.

Macquial , Denis. Mass Communication Theory. New York : Sage , 1994.

ภาคผนวก

ตราสัญลักษณ์การฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี
(พระราชพิธีกาญจนาภิเษก)

ตราสัญลักษณ์ “กาญจนาภิเษก”

อันเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปี
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศมหากษัตริย์แห่ง

ตราสัญลักษณ์ “กาญจนาภิเษก”

ตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ ออกแบบเป็นภาพประกอบด้วยตราพระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตราพระบาทราชจักรีวงศ์ และตรามหามกุฏอยู่เหนือพานสูงสองชั้น หมายถึงพระมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ที่ทรงปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยพานเป็นสัญลักษณ์ของรัฐธรรมนุญ สองข้างมีข้างสองเชือกเทินตราอยู่ภายใต้เศวตฉัตร ความหมายของข้างคือข้างเป็นพาหนะของพระมหากษัตริย์ซึ่งเปรียบเสมือนประชาชนที่เป็นข้ารับใช้ได้เบื้องพระยุคลบาทและเทิดทูนเชิดชูพระมหากษัตริย์และพระบรมราชจักรีวงศ์ ขณะเดียวกันก็ได้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขภายใต้ร่มฉัตรของพระองค์

ตัวอย่างบทสารคดีเขียนศิระเพราะพระบริบาล

เขียนศิระเพราะพระบริบาล

ตอนที่ 1 ออกอากาศวันที่ 9 มิถุนายน 2539

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 แห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ทรงสืบสายพระโลหิตโดยตรงย้อนไปถึงพระปฐมบรมกษัตริย์ แห่งพระราชวงศ์ กล่าวคือเป็นพระโอรสในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ซึ่งเป็นพระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เป็นพระราชโอรสพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 เป็นพระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 2 เป็นพระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช พระปฐมบรมกษัตริย์แห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ผู้ทรงสถาปนากรุง- รัตนโกสินทร์ขึ้นเป็นมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทยเมื่อพุทธศักราช 2325 จน ปัจจุบันอันเป็นเวลาถึง 214 ปีมาแล้ว

พระนามของมหาจักรีบรมราชวงศ์ยังไม่พบหลักฐานชัดเจนว่าเริ่มใช้มา ตั้งแต่เมื่อใด สันนิษฐานว่าคงจะเริ่มใช้ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว เพราะปรากฏในวรรคหนึ่งของพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวว่า "อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะหณีจักรีบรมนารถ" แปลเอาความได้ว่า ทรง มีสายพระโลหิตอันบริสุทธิ์จากพระราชบิดาและพระราชมารดาที่สืบเนื่องมาจาก "จักรีบรมนารถ" คือพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช.

.....

เรียบเรียงโดย

ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

ประสพโชค อ่อนกอ

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ตอนที่ 102 ออกอากาศวันที่ 17 กันยายน 2539

ความสำคัญของถนนราชดำเนินมิได้ขึ้นอยู่กับความกว้างและความงดงามเท่านั้น ถนนสายนี้ยังเป็นถนนแรกที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกถนน หลวงตัดไป และเพื่อความเป็นธรรม เจ้าของที่ดินที่ที่ดินเหลือจากการตัดถนนกลายเป็นที่ดินติดถนนใหม่ควรช่วยค่าใช้จ่ายในการทำถนนด้วย เพราะทำให้ที่ดินของตนมีราคาสูงกว่าเดิม กล่าวคือนอกจากจะกำหนดแนวถนนไว้ 1 เส้น 9 วาแล้ว ยังกำหนดที่ดินริมถนนอีกข้างละ 17 วา 2 ศอก รวมเป็นที่ว่าง 3 เส้น 4 วา จากนั้นนำค่าใช้จ่ายในการสร้างถนนรวมกับค่าที่ดิน 3 เส้น 4 วา เฉลี่ยเป็นค่าที่ดินซึ่งได้รับการปรับปรุงมีความเจริญเมื่อมีถนนผ่าน เจ้าของที่ดินริมถนนผู้ใดจะขอซื้อที่ดินคืนในราคาปรับปรุงแล้วย่อมกระทำไม่ได้

ปัจจุบันถนนราชดำเนินเป็นถนนสายประธานของการจราจรในบริเวณใกล้เคียง และที่สำคัญมากคือเป็นเส้นทางสู่ฝั่งตะวันตกผ่านสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า การจราจรของถนนราชดำเนินในระยะเวลาดังกล่าวรุนแรงติดขัดเป็นอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระมหากรุณาแก่ชาวกรุงเทพมหานคร ทรงสั่งเกตุศึกษาลักษณะของการจราจรในบริเวณดังกล่าวแล้วพระราชทานพระราชดำริในการบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัดของถนนราชดำเนินตลอดทั้งสาย พร้อมทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนประเดิมในการแก้ไขปัญหานั้น อันเป็นการดำเนินตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมอัยกาธิราช ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกรชาวไทยตลอดมา.

.....

เรียบเรียงโดย

ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

ประสพโชค อ่อนกอ

เขียนศิระเพราะพระบริบาล

ตอนที่ 206 ออกอากาศวันที่ 31 ธันวาคม 2539

สำนักพระราชวังได้ออกหมายกำหนดการ งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ไว้เป็น 6 รายการด้วยกัน คือ พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต และเสด็จออกมหาสมาคม ทรงรับการถวายพระพรชัยมงคล พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี กาญจนาภิเษก งานคณะทูตานุทูตและผู้แทนฝ่ายกงสุลถวายพระพรชัยมงคล งานสโมสรสันนิบาตเฉลิมพระเกียรติและถวายพระพรชัยมงคล ณ ทำเนียบรัฐบาล และงานสวนสนามแสดงแสนยานุภาพของกองทัพไทย (เพิ่ม ล้อมรอบสนาม , มีรถขบวนที่ ๑๒๐๐ คัน)

พระราชพิธีกาญจนาภิเษก พุทธศักราช 2539 ผ่านพ้นไปด้วยความเรียบร้อย สง่างามและบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ในอันที่จะเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระบุญญาธิการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และน้อมนำจิตใจประชาชนชาวไทยให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่สำคัญที่สุดคือการแสดงออกถึงความจงรักภักดีของมหาชนชาวไทยที่มีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คลื่นมหาชนล้นหลามในวันเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งกาญจนาภิเษก ห้องสนามหลวง และคอยเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทสองฝากฝั่งถนนทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินผ่าน และทุกคนก็พูดเป็นทำนองเดียวกันว่าได้นึกภวานาขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญ มีพระพลานามัยสมบูรณ์ เสด็จสถิตเสถียร เป็นจักรแก้ว แผ่พระบารมีคุ้มครองประชาชนตลอดกาลนาน .

.....

เรียบเรียงโดย
ทองต่อ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา
ประสพโชค อ่อนกอ

จดหมายจากผู้รับสารสารคดีเย็นศิระเพราะพระบริบาล

พรรคประชาธิปัตย์

67 ถนนเศรษฐศิริ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 270-1683, 270-1713, 270-0036 โทรสาร 279-6086

ที่ ปชป. /2539

สำนักงานใหญ่พรรคประชาธิปัตย์

๒1 สิงหาคม 2539

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
๒๓ ๒๓๑๖
วันที่ ๒๗ ส.ค. ๒๕๓๙
เวลา ๑๐.๓๐ น.

เรื่อง ขอให้พิจารณาปัญหา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ผมขอเสนอปัญหาเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ดังนี้คือ

1. เนื่องด้วย ราชการของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2539 ราชการเฉลิมพระเกียรติเย็นศิระเพราะพระบริบาล ตอน 64 เป็นรายการสารคดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งในสารคดีบรรยายว่า “ในปี พ.ศ. 2504 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำแปลงปลูกคันยมนา 1,250 ต้น” แต่ภาพแทรกในโทรทัศน์เมื่อบรรยายถึงคอนนี้ปรากฏเป็นภาพคันยมนาพารา ไม่ใช่คันยมนา แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตรายการดังกล่าวไปเข้าใจ หรือไม่รู้จัก หรือไม่ทราบ ความแตกต่างระหว่างคันยมนากับคันยมนาพารา จึงทำให้เกิดความสับสนอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งรายการเช่นนี้ ไม่ควรจะผลิตออก หากผู้ผลิตและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ตรวจสอบเสียก่อน เพราะแม้ผู้ผลิตคือ บริษัท เดวา โปรดักชั่น จำกัด แต่ผู้ประกอบการผลิต คือสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

2. ปรากฏข่าวสารในขณะนี้อยู่เหนือ ๆ เกี่ยวกับกิริยาอาการที่ปฏิบัติในการแสดงความยินดีหรือต้อนรับของท่าอากาศยานเป็นประธานในพิธีการต่าง ๆ จะใช้วิธีการจับมือแสดงความยินดีหรือต้อนรับแทนการไหว้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวคงจะไม่ใช่วัฒนธรรมของชาติไทย จึงขอเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ ได้พิจารณา วางแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาติไทยด้วย อนึ่ง ในเรื่องนี้ผมได้เคยเสนอความเห็นให้สำนักงานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้ศึกษาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติแก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไปมาก่อนแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวน หลีกภัย)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดตรัง

P.O.F.I.L.M. & VIDEO CORPORATION LTD.

บริษัท พรินติฟล์มแอนด์วิดีโอ จำกัด

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
วันที่ 2359
วันที่ 11 เดือน 11 ปี 2539 เวลา 11:00 น.

2 กันยายน 2539

เรื่อง ละเมิดลิขสิทธิ์วีดีโอเทป

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ตามที่คณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ และบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้จัดทำวีดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองขึ้นครองราชย์ 50 ปี ในชุด "เย็นศิระ เพราะพระบริบาล" นั้น นับเป็นรายการที่น่าสนใจมาก โดยมอบให้บริษัทเควาโปรดักชัน จำกัด เป็นผู้ผลิต และเมื่อรายการที่เผยแพร่ออกอากาศในวันอังคารที่ 27, วันพุธที่ 28, วันพฤหัสบดีที่ 29 และวันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2539 มีภาพในรายการที่เป็นภาพความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินกับภาพเครื่องบินทำฝนหลวงทางอากาศ หรือภาพมุมสูงทางอากาศภาพเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล ภาพเหล่านี้เป็นภาพที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้จ้างให้บริษัท พรินติฟล์มแอนด์วิดีโอ จำกัด เป็นผู้จัดทำโดยยกกองไปถ่ายทำที่จังหวัดเชียงใหม่ และระยอง ซึ่งกว่าจะถ่ายทำได้นั้นต้องสำรวจสถานที่ ทำหนังสือติดต่อ นัดหมาย และหามุมภาพแล้วนำมาตัดต่อ เลือกรูปภาพในจังหวะที่ดี ใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายสูงกับช่างฝีมือดี แต่มาถูกละเมิดสิทธิ์ในการนำมาเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และทางบริษัทฯ ก็แน่ใจว่าภาพยนตร์ในหลวงกับฝนหลวงก็ถูกนำมาใช้เช่นกัน เพราะอยู่ในม้วนเดียวกัน ซึ่งภาพยนตร์ส่วนพระองค์นี้ ทางบริษัทฯ ได้ขออนุญาตถูกต้องกับทางภาพยนตร์ส่วนพระองค์ และเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 80,000 บาท ในการได้ภาพมาเลือกและตัดต่อ ดังนั้นรายการเย็นศิระเพราะพระบริบาล ไม่ต้องลงทุนเลขนำภาพจากวีดีโอเทปของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถ่ายสถานที่ต่าง ๆ ในแม่หม่มมารวมกับ STOCK ต่าง ๆ นำมาตัดต่อออกอากาศได้เลย

อ.ธี ม. ๑๗๓ ซ. น. ๕๐ ซ. ๑๑๗ ม. ๓ แขวง คลองเตย ๑. โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖
 อ.ธี ม. ๑๗๓ ซ. น. ๕๐ ซ. ๑๑๗ ม. ๓ แขวง คลองเตย ๑. โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖
 โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖
 โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖
 โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖
 โทร ๐๒๑๑ ๑๒๒๒ ๑๑๑ ๒๖๖

วิดีโอเทปของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมคือ เรื่องพระมหากษัตริย์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้ออกอากาศที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องไปแล้ว เมื่อประมาณวันที่ 7 มิถุนายน ผลเสียจะเกิดกับทางบริษัทผู้ผลิตเพราะภาพเหล่านี้ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างไร และคาดว่าจะถูกละเมิดลิขสิทธิ์อีกหลายตอน การนำภาพที่จัดทำขึ้นใหม่ไปใช้งานนั้น ต้องขออนุญาตผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนนั้นเป็นมารยาท และความรับผิดชอบของผู้ผลิต ทางบริษัทฯ ใครขอให้ท่านได้กรุณาชี้แจงให้ทางบริษัทฯ ทราบด้วย ทางบริษัทฯ จะได้ส่งหนังสือชี้แจงให้กับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เจ้าของลิขสิทธิ์ และผู้ว่าจ้างได้ทราบเหตุผลต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรนิตี วิรัชศิริ)
 กรรมการผู้จัดการ

1/ครทอห-ภพพพ (สอขกมชอ/ทลจรว)
 1/ว: นอวทท รือ 9/พดค:อหคกมทญ ออผ

 น.ส.ม.ม.

รายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการ ฯ เพื่อแก้ไขปัญหาผลสะท้อนจากผู้รับสาร

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการจัดทำภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

ครั้งที่ ๒๖/๒๕๓๔

ในวันอังคารที่ ๒ กันยายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม กปอ.๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอับัติภัยแห่งชาติ ชั้น ๒

รายนามอนุกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์ ทองต่อ	กล้วยไม้ ณ อยู่ธยา	รองประธานอนุกรรมการ
๒. นายเสวี	วังสไพจิตร	รองประธานอนุกรรมการ
(นางอัจฉพรรณ บุญเจริญ แทน)		
๓. ร้อยโท-สุวิทย์	ยอดมณี	อนุกรรมการ
๔. นางสาววนิดา	สถิตาเนก	อนุกรรมการ
๕. นายประสพโชค	อ่อนเกอ	อนุกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ กรมสารนิเทศ		อนุกรรมการ
(นางสาวอามิณา ฮารีเมา แทน)		
๗. นางสาวไหม	จบกกลศึก	อนุกรรมการ
๘. นายประวิทย์	มาสินเนก	อนุกรรมการ
(นายพงษ์ศิริ อินทรชัย แทน)		
๙. ม.ร.ว.พิศवास	เนาควาเิช	อนุกรรมการ
๑๐. พันเอก เนาวรัตน์	ทองขาวสี	อนุกรรมการ
๑๑. นางสาวสุรีพร	พุทธสุวรรณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายกิตติ	เฉลิมนิมิตกุล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นางสาวอรุณี	ลาสินี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้

๑. ศ.คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร		ประธานอนุกรรมการ
๒. ศ. ร้อยเอก กฤษณา	อรุณวงษ์ ณ อยู่ธยา	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายจิระพงษ์	สีวาชะวิโรจน์	อนุกรรมการ
๔. นายแพทย์สุทัศน์	วานิชย์การ	อนุกรรมการ

- ๒ -

๕. คุณหญิงคณิดา	เลอะกุล	อนุกรรมการ
๖. นายแมนรัตน์	ศรีกรานนท์	อนุกรรมการ
๗. เกษกสมาคมโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย		อนุกรรมการ
๘. นางร่ายง	สาครพันธ์	อนุกรรมการ
๙. นายมนัส	มณีเปรม	อนุกรรมการ
๑๐. นายบุญเลิศ	เศรษฐมงคล	อนุกรรมการ
๑๑. หัวหน้าฝ่ายกระจายเสียงในประเทศ กรมประชาสัมพันธ์		อนุกรรมการ
๑๒. นายรัตนาวุธ	วิชัยโรทัย	อนุกรรมการ

เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๓๐ น.

หลังจากอนุกรรมการฯ ครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้เปิดประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
เนื่องจากประธานฯ ติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ศ. ทองต่อ
กล้วยไม้ ณ อรุณยา รองประธานฯ ทำหน้าที่ประธานฯ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๓๙
ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๓๙ โดยไม่มีแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ
เลขานุการฯ ได้เรียนให้ที่ประชุมทราบดังนี้

๓.๑ ขอให้พิจารณาปัญหาการจัดทำสารคดีชุด "เย็นศิระเพราะพระบริบาล"
นายชวน หลีกภัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง พรรคประชาธิปัตย์
ได้มีหนังสือเรื่องขอให้พิจารณาปัญหาวิดิทัศน์เฉลิมพระเกียรติ "เย็นศิระเพราะพระบริบาล"
ตอนที่ ๖๔ ว่าคำบรรยายเป็นการจัดทำแปลงปลูกต้นยางนา แต่ภาพที่ปรากฏเป็นภาพต้นยางพารา
มติที่ประชุม ให้นำวิดิทัศน์ฯ ตอนที่ ๖๔ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

- ๓ -

๓.๒ ละเมิดลิขสิทธิ์วัดโอบอ

บริษัท พรินตีฟลิ์มแอนด์วีดีโอ จำกัด ได้มีหนังสือถึงสำนักงานเสริมสร้าง-เอกลักษณ์ของชาติ ความว่า วัดทัศนเฉลิมพระเกียรติชุด "เย็นศิระเพราะพระบริบาล" ตอนที่ ๘๐-๘๓ ที่กล่าวถึงการทำฝนหลวงทางอากาศ ณ เขื่อนแม่จันทน์บุรีณชล ภาพเหล่านี้เป็นภาพลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งว่าจ้าง บริษัท พรินตีฟลิ์มแอนด์วีดีโอ จำกัด เป็นผู้ผลิต และบริษัท เดวา โปรดักชั่น จำกัด ได้นำมาประกอบในสารคดีชุด "เย็นศิระเพราะพระบริบาล" ในตอนดังกล่าวข้างต้น เป็นการนำมาเผยแพร่โดยมิได้ขอลิขสิทธิ์จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มติที่ประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และมีความเห็นว่าการจัดหาภาพมาประกอบสารคดีในครั้งต่อไป บริษัท เดวา โปรดักชั่น จำกัด ผู้ผลิต ควรศึกษาแหล่งที่มาของภาพเหล่านี้ อย่างรอบคอบ และจะต้องแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการฯ ทราบเพื่อจะได้ทำหน้าที่ขอลิขสิทธิ์จากหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เพื่อให้เกิดความถูกต้องต่อไป และในการแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในครั้งนี้ ที่ประชุมขอให้ บริษัท เดวา โปรดักชั่น จำกัด ทำหนังสือแจ้งความเป็นมาของภาพดังกล่าวให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบโดยละเอียด เพื่อคณะอนุกรรมการฯ จะได้พิจารณาและทำหน้าที่ขอยกยในความผิดพลาดและขออนุญาตลิขสิทธิ์ย้อนหลัง

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อพิจารณา

๘๔๑ วัดทัศนเฉลิมพระเกียรติ "เย็นศิระเพราะพระบริบาล"

ด้ายที่ ๘๔-๑๐๒

บริษัท เดอะบิกดรีม จำกัด ได้นำวัดทัศนเฉลิมพระเกียรติ "เย็นศิระเพราะพระบริบาล" ตอนที่ ๘๔ - ๑๐๒ ส่งมาให้ที่ประชุมพิจารณา

มติที่ประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาวัดทัศนดังกล่าว มีมติให้แก้ไขดังนี้

ตอนที่ ๑๐๑ ให้เปลี่ยนภาพใหม่ทั้งตอน

ตอนที่ ๑๐๒ ให้นำภาพที่ไม่เหมาะสมออก ได้แก่ ภาพคนข้ามถนน และภาพผู้หญิงนั่งซ้อนมอเตอร์ไซด์

จากนั้นมติดีรับรองวัดทัศนฯ และให้นำออกอากาศเผยแพร่ทางโทรทัศน์รวมการ-เฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ ต่อไป

เลิกประชุม เวลา ๑๖.๐๐ น.

PROPOSAL สารคดีชุดเจ้าแผ่นดิน

แนวคิดสารคดี ชุด "เจ้าแผ่นดิน"

"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์ ในวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2496 ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะปกครองผืนแผ่นดินไทยให้มีความสงบร่มเย็น

ตลอดระยะเวลาเกือบ 50 ปีที่พระองค์เสด็จเล็งถวัลย์ราชสมบัติ พระราชจริยาวัตรและพระราชกรณียกิจของพระองค์ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของบวงพสกนิกรแผ่นดินไทยทั้งสิ้น พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกาย พระสติปัญญา และพระกำลังอย่างยิ่งยวด โดยมีเคยแสดงให้เห็นว่าทรงเห็นดี-เห็นชอบ ท้อแท้ เบื่อหน่าย ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรของพระองค์แต่อย่างใด

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ที่พระองค์ทรงมีต่อผืนแผ่นดินนี้ บริษัทพาโนรามา ดอคคิวเม้นทารี จำกัด จึงมีความคิดที่จะจัดทำสารคดีเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสครบรอบ 50 ปีแห่งการครองราชย์สมบัติในอีก 2 ปีข้างหน้าคือพุทธศักราช 2539 โดยการนำพระราชกรณียกิจที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ มานำเสนอเป็นสารคดี แต่ละเรื่องมีความยาวประมาณ 10 นาที ทั้งหมด 52 เรื่อง ถ่ายทำในระบบ BETACAM ออกอากาศทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสครองราชย์ครบ 50 ปี

- เพื่อเผยแพร่พระราชจริยาวัตร พระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถในเรื่องต่าง ๆ ของพระองค์ ตลอดจนโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ให้กับประชาชนชาวไทยและชาวโลกได้รับรู้ ขณะเดียวกันให้พสกนิกรชาวไทยได้ตระหนักถึงความยากลำบากทั้งพระวรกายและพระสติปัญญา ที่ทรงมีเคยท้อแท้ เบื่อหน่ายต่อสิ่งที่พระองค์ทรงทำเลยแม้แต่น้อย สมควรที่คนไทยทุกคนควรต้องถวายความจงรักภักดี และประพฤติปฏิบัติตามรอยเบื้องพระยุคลบาทอย่างเต็มสติกำลังเพื่อถวายเป็นราชพลีแด่พระองค์ท่าน ผู้ซึ่งดำรงพระองค์เป็นเจ้าแผ่นดินอย่างแท้จริง

แนวเนื้อหาของสารคดีชุด "เจ้าแผ่นดิน"

สารคดีชุดนี้จะนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่พระองค์เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ตลอด 50 ปีไม่ว่าจะเป็นพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถ ตลอดจนพระราชกรณียกิจ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญ มาผลิตเป็นสารคดีความยาว 10 นาทีต่อ 1 เรื่อง ทั้งหมด 52 เรื่อง โดยแบ่งออกอากาศทุกวันเสาร์และอาทิตย์วันละ 5 นาทีหลังข่าวจนครบ 1 ปี

เนื้อหาของสารคดีชุดนี้จะเน้นที่ผลที่เกิดขึ้นกับพสกนิกรและแผ่นดินไทย อันเนื่องมาจากพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยจะถ่ายทอดให้เห็นสาเหตุแห่งปัญหาและแนวทางแก้ปัญหามาของพระองค์ ตลอดจนผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมชัดเจน โดยใช้การสัมภาษณ์จากชาวบ้านเป็นตัวหลักในการแสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน และความจงรักภักดีของพสกนิกรชาวไทยต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงท้าวคุณาประโยชน์ต่อแผ่นดินไทย ทรงเป็น "เจ้าแผ่นดิน" โดยแท้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จาก...พระราชบิดา สู่...พระราชดำริ กำเนิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากพระราชหฤทัยมุ่งมั่นในการที่จะยังประโยชน์ให้แก่ประชาชนนั้น อาจพิเคราะห์ได้จากพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง "เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิสเซอร์แลนด์" เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2485 ความตอนหนึ่งว่า "...รถเล่นผ่านฝูงคนไปได้อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตรรถแล่นเร็วขึ้นได้บ้างตามทางที่ผ่านมา ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาจังกๆ ว่า "อย่าละทิ้งประชาชน" อยากจะร้องบอกเขาลงไปว่า ถ้าประชาชนไม่ "ทิ้ง" ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ "ละทิ้ง" อย่างไรได้..."

ครั้งเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการพระราชดำริที่พระองค์ทรงยึดถือ "ธรรม" ดังกล่าวเป็นหลักในการปฏิบัติ พระราชกรณียกิจจนเป็นผลทำให้เกิดความมั่นคงในประเทศ ความอยู่รอดร่มเย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด

2. โครงการภาพยนตร์พระราชกรณียกิจ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ๆ พระองค์ได้เสด็จเยือนหลายประเทศ เพื่อให้ชาวต่างชาติได้รู้จักกษัตริย์ไทยพระองค์ใหม่ เป็นการเจริญสัมพันธไมตรีทำให้ต่างชาติรู้จักประเทศไทยมากขึ้น ในการเสด็จประพาสต่างประเทศในอดีตนั้น จะมีการถ่ายเป็นภาพยนตร์พระราชกรณียกิจ นอกจากนี้มีการจัดฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์ที่โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมไทยเพื่อหาทุนก่อสร้างอาคารให้แก่คณะทันตแพทยศาสตร์

3. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา

เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทโดยตรง ซึ่งมีอยู่ในทุกภาคทั่วประเทศ โครงการนี้จัดเป็นศูนย์รวมของการศึกษาค้นคว้าทางด้านการพัฒนาในแนวต่างๆ ในพื้นที่ชนบทของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจในพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่สภาพปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาครอบคลุมถึงการทดลอง การวิจัย การแสวงหา วิธีการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ปัจจุบันมีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาจำนวน 6 ศูนย์ กระจายอยู่ในภาคต่างๆ 4 ภาคคือ

ภาคกลาง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินชอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ อำเภอมหาราช จังหวัดฉะเชิงเทรา งานหลัก คือ การค้นคว้าทดลอง เกี่ยวกับที่ทำกินของราษฎรให้มีความสมบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชหลายชนิด

ภาคกลางด้านตะวันตก

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์นี้มุ่งเน้นศึกษาแนวทางในการศึกษาแนวทาง หรือวิธีการที่จะฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม โดยพยายามหาวิธีการที่จะทำให้เกษตรกรมีส่วนในการปรับปรุง และรักษาสภาพป่าพร้อมๆ ไปด้วยได้ และผลประโยชน์จากป่าด้วยในขณะเดียวกัน

ภาคกลางด้านตะวันออก

ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นศูนย์ที่มีเป้าหมายในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านประมงชายฝั่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตเพื่อการพึ่งตนเองในระยะยาว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นศูนย์ที่มุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยเน้นในด้านการปรับปรุงดิน การเร่งรัดพัฒนาป่าไม้ โดยอาศัยระบบชลประทาน และการปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

ภาคเหนือ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ งานหลักคือ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนา พื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งรูปแบบการพัฒนาต่างๆ ทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ภาคใต้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหิกลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระนอง เป็นศูนย์ที่มีเป้าหมายในด้านการศึกษาวิจัยดินพรุ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

4. โครงการธนาคารโค-กระบือ

เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรยากจนที่ไม่มีโค กระบือเป็นของตนเอง โดยการแบ่งเบาภาระค่าเช่า หรือดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้เป็นเจ้าของโค กระบือ เพื่อใช้แรงงานต่อไป

5. โครงการธนาคารข้าว

ธนาคารข้าวเป็นโครงการในเชิงให้สวัสดิการสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นเท่ากับเป็นการโอนรายได้จากคนรวยไปยังคนจน และเป็นการกระจายรายได้ที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ ราษฎรมีแหล่งข้าวกลางของหมู่บ้าน ที่สามารถกู้ยืมไปบริโภค หรือทำพันธุ์ โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำกว่า ซึ่งต้องเสียให้พ่อค้าคนกลางเป็นอันมาก ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากความอดอยากขาดแคลน และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ และระดับรายได้ของเกษตรกรที่ยากจน เป็นการแก้ปัญหาที่ได้ผลและตรงจุด

6. โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำสารานุกรมเอนกประสงค์ ที่บรรจุสรรพวิชาการอันเป็นสาระไว้ครบทุกแขนง ในแต่ละเรื่องแบ่งเนื้อหาของเรื่องเดียวกันออกเป็นสามตอนหรือสามระดับ คือ สำหรับเด็กชั้นเล็ก เด็กชั้นกลาง และเด็กชั้นใหญ่ รวมทั้งผู้ที่สนใจอีกตอนหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนทุกระดับ ทุกวัยสามารถเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเอง

7. โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา

ด้วยเหตุที่ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทางเกษตรกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงจัดตั้งโครงการสวนพระองค์ขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดา เพื่อที่จะได้ทรงศึกษาหาข้อมูลต่างๆ และทดลองก่อนพระราชทานพระราชดำริแก่เกษตรกร ภายในบริเวณดังกล่าวประกอบด้วยแปลงนาสาธิต โรงสีข้าวขุ่ยฉางที่สร้างจากวัสดุต่างๆ เช่น ซีเมนต์ เหล็ก และไม้ โรงบดแกลบ (โดยนำแกลบที่ได้จากโรงสีมาบด จากนั้นผสมปูนขาวและปุ๋ยเคมี เพื่อใช้ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย อีกทั้งยังได้นำแกลบบดมาอัดเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง) โรงโคนม โรงนมผงสวนดุสิต เป็นต้น

7.1 โครงการเพาะพันธุ์ปลาหมอเทศและปลานิล

7.2 โครงการป่าไม้สาธิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำพันธุ์ไม้ต่างๆ ทั่วประเทศมาปลูกในบริเวณสวนจิตรลดา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจเรื่องป่าไม้มาศึกษาที่นี่

7.3 โครงการนาข้าวทดลอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมการข้าวจัดหาแปลงนาสาธิตในบริเวณสวนจิตรลดา ทดลองปลูกข้าวพันธุ์ต่างๆ ได้ทรงจับควายเหล็กและทรงหว่านข้าวด้วยพระองค์เอง

7.4 ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นวิทยาการสมัยใหม่ สามารถขยายพันธุ์ไม้ได้จำนวนมากมาย และใช้เวลารวดเร็ว โดยคำนึงถึงพันธุ์ไม้พันธุ์ที่มีอยู่ในพระราชฐานหลายชนิด เช่น สมอที่ปลูกไว้ใน สมัยรัชกาลที่ 5 และพันธุ์ดอกพุด สาเก เป็นต้น

7.5 โครงการทดลองปลูกพืชปราศจากดิน

เพื่อทำการทดลองปลูกพืชต่างๆ เช่น พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ในพื้นที่ที่มีปัญหา และมี เนื้อที่จำกัดให้ได้ผลผลิตสูง

7.6 โครงการโรงสีข้าวทดลอง

ในปี พ.ศ. 2514 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงสีข้าวทดลองขึ้นเนื่องจาก ผู้น้อมเกล้าฯ ถวายเครื่องสีข้าวแบบต่างๆ และได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขังฉางเก็บข้าวเปลือก แบบต่างๆ รวมทั้งขังข้าวแบบสหกรณ์ พ.ศ. 2530 ได้จัดสร้างโรงบด และอัดแกลบให้เป็นเชื้อเพลิง แท่งและทดลองเผาแกลบอัดแท่งให้เป็นถ่านได้ นอกจากนี้ได้ผลิตแกลบผสมกับนุ่น เคมีหรือนุ่นคอก ชนิดต่างๆ จากนายในสูตรต่างๆ และลองใช้ประโยชน์จากผักตบชวามากำจัดน้ำเสียในบริเวณสวน- จิตรลดา กับนำมาผสมกับแกลบแล้วทำเชื้อเพลิงแข็งนอกเหนือจากการทำนุ่นอินทรีย์ และนุ่นหมัก

7.7 โครงการคั้นคว้าน้ำมันเชื้อเพลิง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงกลั่นแอลกอฮอล์ ขนาดกลั่นได้วันละ 40 ลิตร ซึ่งเป็นโครงการคั้นคว้าน้ำมันเชื้อเพลิงตามโครงการพระราชดำริ โครงการนี้วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้มีการปลูกอ้อยมากขึ้น นอกจากนี้ยังใช้ทดลองหาข้อมูลต่างๆ ในการผสมกับเบนซิลชนิดธรรมดาให้เป็นก๊าซโซฮอล์ อันเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใหม่ซึ่งได้รางวัลสุ- เกษตร

7.8 โครงการโรงหล่อเทียนหลวง

เทียนหลวงเป็นอีกงานหนึ่งซึ่งในปี พ.ศ. 2529 ได้จัดสร้างโรงหล่อเทียนหลวงเพื่อใช้ในราชการสำนักพระราชวังแทนการควั่นเทียน และดำเนินการหล่อเทียน เพื่อให้ได้เทียนที่มีคุณภาพ ใช้ในการพระราชพิธีต่างๆ ในสำนัก ตลอดจนเป็นการฝึกหัดบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ปิดทองเทียนพรรษาที่พระราชทานไปตามพระอารามหลวงยังสามารถปิดทองและซ่อมโต๊ะ แก้ว ใบบรรณที่ใช้ในราชการ ทำให้ประหยัดงบประมาณแผ่นดินในการซ่อมบำรุง

7.9 โครงการวิจัยค้นคว้าสาหร่ายเกลียวทอง

ปี พ.ศ. 2529 เริ่มโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำน้ำจากมูลหมัก ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตแก๊สชีวภาพ ศึกษาสูตรอาหารซึ่งเหมาะสมและทดลองผลิตอาหารปลาที่มีสาหร่ายเกลียวทองผสมอยู่ โดยสาหร่ายเกลียวทองที่ผลิตได้นำไปใช้เป็นอาหารเสริมสำหรับสัตว์ได้ เนื่องจากมีปริมาณโปรตีนสูงมากถึง 67-70%

7.10 โรงโคนมสวนจิตรดา

กิจการโคนมเริ่มปีพ.ศ. 2505 โดยมีผู้น้อมเกล้าฯถวายโคนมตัวเมีย 5 ตัว ตัวผู้ 1 ตัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการเลี้ยงโคนม ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมศัตว์ และเจ้าหน้าที่ได้แก่สมาชิกของโรงโคนมสวนจิตรดา

7.11 โรงนมผงสวนดุสิต

ในพ.ศ. 2512 เกิดภาวะนมสดล้นตลาด สมาชิกผู้เลี้ยงโคนมทูลเกล้าฯถวายฎีกาให้ทรงช่วยเหลือ จึงได้ทรงจัดตั้งโรงงานนมผงขึ้น พระราชทานชื่อว่า "โรงนมผงสวนดุสิต" และได้จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ให้คุณภาพของนมผงที่ผลิตดีขึ้น

7.12 ศูนย์รวมนมสวนจิตรดา

"ศูนย์รวมนม" มีวัตถุประสงค์เพื่อรับนมจากสมาชิกในบริเวณชานเมืองและสหกรณ์ต่างๆ โดยให้ผ่านกรรมวิธีฆ่าเชื้อพาสเจอร์ไรซ์ และถนอมไขมันที่เป็นส่วนผสมอยู่ให้ละลายเท่ากันโดยวิธีโฮโมจิไนซ์ แล้วส่งเข้าเครื่องบรรจุถุงอัตโนมัติ กิจกรรมนี้ทำมาจากการจำหน่ายให้กับสมาชิกของโรงโคนมนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ รวมทั้งผู้ที่สนใจรับนมไปจำหน่ายซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ

7.13 โรงนมเม็ดสวนดุสิต

ในปี พ.ศ. 2527 ได้จัดทำโรงผลิตนมเม็ดขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากที่ได้เลิกทดลองผลิตเมื่อปี พ.ศ. 2512 แต่ประสบอุปสรรคทางเทคนิคจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ปัจจุบันมีเครื่องตอกเม็ดอยู่ 4 เครื่อง สามารถผลิตนมเม็ดได้ถึงวันละ 6,000-8,000 ถู ถูละ 15 เม็ด จำหน่ายราคาถูก เพียงถูละ 3 บาท นับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมาก และช่วยให้การจำหน่ายนมผงของโครงการคล่องตัวหมดปัญหาต่างๆ โย นมผงและนมเม็ดเหล่านี้มีจำหน่ายตามร้านสหกรณ์ทั่วไป

7.14 โครงการน้ำผลไม้สวนจิตรลดา

โครงการนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่เครื่องพาสเจอร์ไรซ์ เดิมมีอายุการใช้งานเกือบ 10 ปี และมีความจำเป็นต้องซื้อเครื่องใหม่ เครื่องเดิมที่มีอยู่จึงถูกนำมาใช้พาสเจอร์ไรซ์น้ำส้มคั้นและน้ำอ้อย โดยเป็นโครงการแนะนำชาวไร่ส้มและไร่อ้อย เพื่อแก้ไขอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ในตลาดส้มและอ้อยนอกจากนี้แล้ว ยังทำการผลิตน้ำกระเจี๊ยบพาสเจอร์ไรซ์ออกสู่ตลาดเป็นโครงการแนะนำด้วยเช่นกัน

7.15 โครงการโรงอบผลไม้

กลางปีพ.ศ. 2528 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระราชทานเครื่องอบผลไม้มาใช้ในราชการ ระยะแรกได้ผลิตกระเทียมอบแห้งออกมาเป็นผลิตภัณฑ์อีกชนิดหนึ่งของโครงการส่วนพระองค์ ต่อมาได้สองอบผลไม้อื่น เช่น กระเจี๊ยบเสวย ซึ่งเป็นผลผลิตจากสวนปทุมฯ และจะใช้ทดลองผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในโอกาสต่อไป

โครงการเหล่านี้เป็นโครงการทดลองและโครงการตัวอย่าง โดยไม่มีพระราชประสงค์จะค้าแข่งกับเอกชน แต่ดำเนินการในรูปส่งเสริม การดำเนินการดังกล่าวในโครงการส่วนพระองค์ จะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลถวายเพื่อนำไปส่งเสริม และให้ความรู้สำหรับผลิตภัณฑ์ของพระองค์ต่อไป

8. โครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน

จากกระแสพระราชดำรัส "ฉันต้องการให้หมอช่วยไปดูแลบำบัดทุกข์ให้แก่เด็กนักเรียน และประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นกันดารห่างไกลหมอ และจะออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมดตามความจำเป็น โดยให้จัดหน่วยเคลื่อนที่ไปมรณนต์ และตระเวนไปตามถนนหนทาง ตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลชนบท..." โครงการหน่วยแพทย์พระราชทานจึงเกิดขึ้นเพื่อบำบัดรักษา และแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของราษฎรที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ทำให้ราษฎรมีโอกาสได้รับการรักษาอย่างถูกต้องโดยไม่เสียทุนทรัพย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

"ถ้าคนเรามีสุขภาพเสื่อมโทรม ก็จะไม่สามารถพัฒนาชาติได้ เพราะทรัพยากรที่สำคัญของชาติก็คือ พลเมืองนั่นเอง"

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเน้นความสำคัญของสุขภาพที่แข็งแรง พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์ประจำพระองค์ และแพทย์ที่ตามขบวนเสด็จทำการตรวจรักษาคณเฒ่า ต่อมากนเฒ่าได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงทรงมีพระราชดำริว่า ควรจะมีหน่วย-งานรับผิดชอบในด้านนี้เพิ่มขึ้น เพื่อให้การบำบัดรักษาโรคภัยได้ผลสมบูรณ์ จึงทำให้เกิดหน่วยงานต่างๆ ในด้านนี้ขึ้น ดังนี้

1. หน่วยแพทย์พระราชทาน เป็นคณะแพทย์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งไว้เพื่อไปทำการรักษาราษฎรผู้ป่วยเจ็บถึงบ้าน
2. โครงการแพทย์หลวงเคลื่อนที่พระราชทาน ขณะที่เสด็จแปรพระราชฐานไปยังทางจังหวัด จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์หลวงที่ตามเสด็จทำการรักษาคณเฒ่า ณ จุดตรวจที่บริเวณหน้าพระตำหนักที่ประทับ
3. โครงการแพทย์พิเศษตามพระราชประสงค์ ในท้องที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะไม่ดี สุขภาพไม่ดี การคมนาคมไม่สะดวก และสถานบริการทางสุขภาพอนามัยอยู่เพียงอย่างเดียว พระองค์ทรงขอให้หน่วยราชการจัดคณะแพทย์ หมุนเวียนกันเข้าไปให้บริการตรวจรักษาประชาชนเป็นประจำ
4. หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่พระราชทาน เป็นทันตแพทย์อาสาสมัครในรูปหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตามพระราชดำริ

5. โครงการสัณเฑาะพทย์อาสา ราชวิทยาลัยสัณเฑาะพทย์แห่งประเทศไทย
6. โครงการแพทย์ หู คอ จมูก และโรคมุมิแพ้พระราชทาน
7. โครงการอบรมหมอหมู่บ้านในพระราชประสงค์ โดยคัดเลือกคนในหมู่บ้านที่ให้อ่านออกเขียนได้ มารับการฝึกอบรมในเรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การรักษาโรคอย่างง่าย ๆ การโภชนาการ เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือร่วมหมู่บ้านได้
8. หน่วยงานฝ่ายคนไข้ ในกองราชเลขาการสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ดำเนินการรับคนไข้มาพำนักในกรุงเทพฯ ส่งรักษาในโรงพยาบาล และส่งกลับภูมิลำเนาเดิมเมื่อได้รับการรักษาพยาบาลแล้ว

9. โครงการในพระราชดำริ เพื่อบรรเทาปัญหาการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

วันที่ 31 สิงหาคม 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พล.อ.วิมล วงศ์วานิช ผู้บัญชาการทหารบกประธานคณะกรรมการจัดรายการพิเศษ "5 ธันวาคมหาราช" นำคณะกรรมการจัดรายการพิเศษเพื่อเทิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมหาราช เผ่าทุลละองธลีพระบาททุลเกล้าทุลละองธลีมธวายุรายได้ จากการจัดรายการดังกล่าวโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย และในวันเดียวกันนั้นได้ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ร่วมกับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จำนวน 8 ล้านบาท แก่กรมตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาจราจร ซึ่งนับเป็นการกระตุ้นให้คนไทยทุกคนหันมาสนใจและให้ความร่วมมือกันมากขึ้น นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาจราจรติดขัด 5 ประการคือ

- ให้เจ้าหน้าที่ทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนมีระเบียบวินัย เคารพกฎจราจร และกฎหมาย
- เจ้าหน้าที่ที่ประจำรถจักรยานยนต์จะต้องเดินทางไปถึงจุดที่จราจรติดขัดอย่างเร่งด่วนพร้อมกับการแก้ไขจราจรในช่วงนั้นให้สามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนน้ำไหล
- ให้เจ้าหน้าที่ดูแลถนนให้เคลื่อนตัวไปด้วยความเร็วตามเหมาะสม อย่าให้มีติดขัด
- ให้พื้นที่ที่การจราจรติดขัดแบบคอขวด เจ้าหน้าที่จะต้องพยายามแก้ไขให้ได้ จนรถสามารถเคลื่อนตัวไปได้เหมือน "น้ำที่เทออกจากขวด"
- พยายามหาทางให้ประชาชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ให้ได้

ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการในพระราชดำริ เพื่อบรรเทา ภัยพิบัติการจลาจลในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลขึ้น และได้ตั้งคณะกรรมการหลายชุด ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

10. โครงการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ปลานิล (โครงการประมงพระราชทาน)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด เพื่อขยายพันธุ์ให้ราษฎรได้บริโภคอย่างเพียงพอ ทั้งในแหล่งน้ำธรรมชาติและตามบ่อเพาะเลี้ยงปลาทั่วประเทศ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมประมงนำพันธุ์ปลาหมอเทศเข้าไปเลี้ยงในบ่อปลา บริเวณสวนจิตรลดาตั้งแต่พ.ศ. 2495 และเมื่อได้ลูกปลาหมอดเทศจำนวนมาก จึงได้มีพระราชดำริที่จะพระราชทานแก่ประชาชนนำไปเพาะเลี้ยง

ต่อมาวันที่ 25 มีนาคม 2508 เจ้าฟ้าอาภรณ์ ได้จัดส่งลูกปลานิลขนาดเล็กมาทุกเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 50 ตัว ปลานิลเป็นปลาสกุลเดียวกับปลาหมอเทศ พระองค์ทรงเลี้ยงในบ่อบริเวณสวนจิตรลดา ต่อมาจึงพระราชทานลูกปลานิล 10,000 ตัวให้กรมประมง นำไปเพาะพันธุ์ การเพาะเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ปลานิลประสบความสำเร็จด้วยดี ราษฎรมีความสนใจเพาะเลี้ยงปลานิลมากขึ้น เพราะเป็นพันธุ์ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง

11. โครงการพัฒนาชาวเขา (โครงการหลวง)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริให้ริเริ่มโครงการหลวงพัฒนาชาวเขาขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2512 เป็นการพัฒนาด้านการเกษตรแบบครบวงจรมีการก่อสร้างฝาย อ่างเก็บน้ำ การปรับพื้นที่เพาะปลูกตามไหล่เขา การสร้างถนน รวมถึงการพัฒนาทางสังคม การศึกษาและการสาธารณสุขด้วยโครงการนี้ช่วยให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักแหล่ง มีความเป็นอยู่ดีขึ้นสามารถเพาะปลูกสิ่งที่มีประโยชน์ สร้างรายได้ให้ตนเอง แก้ปัญหาเรื่องยาเสพติด รวมทั้งสนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่าไม้ และดินให้เป็นประโยชน์ต่อไป

เป้าหมายของโครงการคือ

1. ช่วยชาวเขาเพื่อมนุษยธรรม
2. เพื่อช่วยคนไทยโดยลดการทำลายธรรมชาติ คือป่าไม้และต้นน้ำลำธาร
3. เพื่อกาจัดการปลูกฝิ่น
4. เพื่อรักษาดินและใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง คือให้ป่าอยู่ในส่วนที่ควรเป็นป่า และหาไร้ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก
5. เพื่อผลิตพืชเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศ

ปัจจุบันได้มีการขยายกิจกรรมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เช่น งานด้านการวิจัยมีสถานีวิจัยจำนวน 4 แห่ง และงานด้านการพัฒนาโครงการหลวงมีศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 28 ศูนย์ โรงงานอาหารสำเร็จรูป 3 แห่ง และมีการดำเนินงานด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ด้วย

12. โครงการปลูกป่าทดแทน

เป็นโครงการสำคัญและเร่งด่วน เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เพื่อทำการทดลองสินค้า หาพันธุ์ไม้ยืนต้นที่เหมาะสมได้ประโยชน์สูงสุดในด้านต่างๆ และทำการเพาะกล้าไว้เพื่อนำไปปลูกทดแทนในพื้นที่ ที่หมดสภาพป่า ซึ่งถูกถางทำลาย โดยราษฎรเพื่อหาไร่เลื่อนลอย และถูกลักลอบตัดไม้ไปจำหน่าย การปลูกป่าทดแทนนั้นต้องกินเวลานานหลายสิบปีกว่าไม้จะโตเต็มที่ ดังนั้นในการทดลองพันธุ์ที่เหมาะสม จะมุ่งทดลองพันธุ์ไม้ที่โตเร็ว เช่น ท้อ จามจุรี สนสามใบ ประดู่ เป็นต้น

13. โครงการแปลคัมภีร์กุรอานเป็นภาษาไทย

เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้คนมุสลิมที่อยู่ในไทยได้ศึกษาภาษาไทย ศึกษาคัมภีร์กุรอานฉบับภาษาไทยแทนภาษาอาหรับ เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นรู้สึกว่ามีความเป็นคนไทยมากขึ้น สามารถศึกษาศาสนาของตนอย่างสะดวก ในทางตรงข้าม คนไทยก็จะมีโอกาสศึกษาศาสนาอิสลามได้เข้าใจยิ่งขึ้น

14. โครงการชลประทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถเป็นพิเศษในด้านการชลประทาน กล่าวคือ ทรงสามารถกำหนดจุดพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดรูปที่ดินไว้อย่างคร่าวๆ ได้ทันทีจากที่ได้ทรงศึกษาแผนที่ และการซักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากราษฎรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง พระองค์ทรงพิจารณาและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำฝาย เขื่อน คลองส่งน้ำ และคลองระบายน้ำ และพระราชทานแนวพระราชดำริดังกล่าวให้กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการ

15. โครงการจัดพัฒนาที่ดินในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ตามพระราชประสงค์ "หุบกะพง"

โครงการดังกล่าวเริ่มให้เกษตรกร 120 ครอบครัวเข้าไปทำกินในบริเวณพื้นที่ 10,000 ไร่ ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อพ.ศ. 2511 โดยได้จัดสรรที่ดินให้เป็นที่ทำกินครอบครัวละ 25 ไร่ สมาชิกโครงการฯ ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าอาศัยและประกอบอาชีพทางการเกษตรมีสิทธิทำมาหากินที่ดินตลอดชั่วลูกชั่วหลาน แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน ต่อมาวันที่ 12 สิงหาคม 2514 มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด ปัจจุบันหุบกะพงได้กลายสภาพมาเป็นพื้นที่การเกษตร เขียวขุ่มไปด้วยพืชผัก ผลไม้นานาชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระเจี๊ยบแดง หน่อไม้ฝรั่ง มะเขือเทศ กลายเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด ช่วยให้เกษตรกรสมาชิกมีรายได้ดีกันเป็นส่วนใหญ่

16. โครงการนาพืชอาหารสัตว์

พระราชดำรินี้ได้เป็นแนวทาง ให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการจัดทำโครงการนาพืชอาหารสัตว์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ต่างต้องประสบกับปัญหาฝนแล้งทำนาไม่ได้ผล ใช้นาที่นั่นปลูกถั่วพืช อาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงโค-กระบือ โดยทางราชการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตระกูลถั่วแจกให้เกษตรกรปลูกร่วมกับการปลูกข้าว โดยปลูกพืชอาหารสัตว์แซม หรือ ปลูกก่อนทำการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ขึ้นงอกงาม โดยอาศัยความชื้นของดินที่มีอยู่ ก็จะทำให้มีพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพไว้เลี้ยงโค-กระบือ ในตอนปลายฤดูฝน โครงการนี้ดำเนินงานในพื้นที่ 9 จังหวัด คือ สกลนคร อุรธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ เลย ชัยภูมิ และนครราชสีมา

17. โครงการพัฒนาที่ดินทุ่งกุลาร้องไห้

ทุ่งกุลาร้องไห้ มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ปลายเขตของ 5 จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร และมหาสารคาม ปัญหาใหญ่ของทุ่งกุลาร้องไห้มี 2 ประการ คือ ดินในทุ่งกุลาร้องไห้มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดอินทรีวัตถุ มีปัญหาด้านดินเค็ม และประสบปัญหาน้ำท่วมตอนปลายฤดูเพาะปลูก แต่ขาดแคลนน้ำในต้นฤดูเพาะปลูกเพราะฝนทิ้งช่วง รัฐบาลจึงวางแผนระยะยาวเพื่อพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ของทุ่งกุลาร้องไห้ได้รับการพัฒนาจนมีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกพืชได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการทาน้ำข้าว

18. โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์

ปัญหาใหญ่ของการเกษตร คือ การไม่มีที่ดินทำกินของตนเองเป็นหลักแหล่งอย่างเพียงพอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหานี้ โดยเริ่มดำเนินการบุกเบิกพัฒนาที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าหมดสภาพป่าแล้ว ให้มีสภาพเป็นที่ดินอุดมสมบูรณ์ จากนั้นจึงจัดสรรที่ดินให้เพียงพอตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ แล้วจัดตั้งเป็นหมู่บ้านเพื่อให้เกษตรกรได้รวมกันเป็นกลุ่มก้อนจัดตั้งสหกรณ์แบบเกษตรขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพของตน

19. โครงการจัดสหกรณ์ตามพระราชประสงค์

พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่าการช่วยให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีนั้น วิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การนำเอาวิธีการสหกรณ์มาใช้ เพราะสหกรณ์นั้นเป็นการสอนให้ราษฎรรู้จักช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดโครงการจัดสหกรณ์ตามพระราชประสงค์ และโครงการจัดสหกรณ์อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นเป็นจำนวนมาก โครงการแรกคือโครงการสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง ต่อมาจึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการในท้องที่อื่นๆ เช่น สหกรณ์การเกษตรหนองปลับ จ.ประจวบคีรีขันธ์ สหกรณ์การเกษตรทุ่งลุยลาย จ.ชัยภูมิ เป็นต้น

20. โครงการสงวนพันธุ์สัตว์ป่าที่หายากและกำลังจะสูญพันธุ์ (โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่า)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแนะนำให้ทาสวนสัตว์เปิด และทรงแนะนำราษฎรให้เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเป็นอาชีพ โครงการด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายเพาะเลี้ยงสัตว์ป่ากองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้

21. โครงการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ เพื่อขยายพื้นที่สีเขียว และฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำให้พิจารณาเลือกสรรพันธุ์ไม้ที่เคย ถิ่นโตได้ดีในท้องถิ่นนั้นๆ มาแต่เดิม ในส่วนของราษฎรทรงแนะนำให้จัดสรรที่ดินในเขตป่าเสื่อมโทรมเป็นที่ทำกิน ทั้งยังทรงแนะนำวิธีการปลูกไม้ 3 อย่างคือ ไม้สำหรับใช้สอย ไม้ผล และไม้สำหรับใช้เป็นฟืน ทำให้ชาวบ้านมีที่ดินทำกิน มีผลผลิตจากป่า เพื่ออุปโภคบริโภค โดยไม่ต้องบุกรุกทำลายป่า ทั้งยังมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าด้วย

22. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาสิ่งแวดล้อมและรักษาสภาพป่าชายเลนในพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยใช้วิธีการทางธรรมชาติ โดยประสานกับกรมชลประทาน และสำนักงานกปร. ในการรักษาสภาพพื้นที่ป่าชายเลนโดยใช้พื้นที่บริเวณ ต.แหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี ประมาณ 1,135 ไร่ เป็นสถานที่ดำเนินการ

23. โครงการทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแนะนำให้เกษตรกรอนุรักษ์และบำรุงดิน โดยการทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน เช่น ระบบไร่นาสวนผสม เป็นการทำการเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งพยายามใช้ประโยชน์จากที่ดินให้มากที่สุด แต่ขณะเดียวกันก็ต้องบำรุงดินเพื่อทดแทนความสมบูรณ์กลับคืนให้ดินด้วย

24. โครงการปลูกหญ้าแฝก

25 กุมภาพันธ์ 1993 สมพันธ์ควบคุมการพังทลายของดินนานาชาติ (IECA) ได้ถวายพระเกียรติรางวัลบุคคลดีเด่นนานาชาติประจำปี 1993 แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นแบบอย่างในการนำหญ้าแฝกมาใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ หญ้าแฝกมีคุณสมบัติในการป้องกันการพังทลายของหน้าดินได้ดี ในอดีตมีการคิดปลูกพืชคลุมดินบางชนิด เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน เช่น ไม้ยราฟ พืชตระกูลถั่วต่างๆ แต่ก็มีข้อเสียคือ มักจะกลายเป็นวัชพืชไปในตัว จึงเป็นผลเสียมากกว่าผลดี การใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดิน และน้ำและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน นับเป็นวิธีการที่ใช้เทคโนโลยีง่ายๆ เกษตรกรสามารถดำเนินการเองได้ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่ต้องดูแลรักษามาก

25. โครงการด้านการพัฒนาปศุสัตว์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริที่จะให้ราษฎรทำการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการปลูกพืช เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร และป้องกันไม่ให้เกษตรกรขาดรายได้ หากปีใดเกษตรกรประสบภาวะฝนแล้ง โครงการพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการปศุสัตว์คือ การสาธิตการเลี้ยงสัตว์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เหมาะสมกับสภาพในท้องถิ่น ส่งเสริมการปลูกและเก็บรักษาพืชอาหารสัตว์ ปรับปรุงพันธุ์สัตว์ ให้บริการด้านการผสมพันธุ์สัตว์ ทั้งการผสมโดยใช้พ่อพันธุ์และการผสมเทียม การป้องกันกำจัดโรคและถ่ายพยาธิให้แก่สัตว์ของเกษตรกร เป็นต้น

26. โครงการบรรเทาปัญหาหน้าน้ำเน่าเสีย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริ ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาหน้าน้ำเน่าเสียในคลอง และแหล่งน้ำต่างๆ ของกรุงเทพฯ ให้มีคุณภาพดีขึ้นเท่าที่จะทำได้ ด้วยวิธีการที่มีความเหมาะสมและประหยัดโดยการใช้น้ำคุณภาพดีซึ่งบรรเทาหน้าน้ำเน่าเสีย โดยการรับน้ำคุณภาพดีจากแม่น้ำเจ้าพระยา และจากแหล่งน้ำภายนอกส่งเข้าไปตามคลองต่างๆ หรือใช้วิธีการกรองน้ำเน่าเสีย โดยการปรับปรุงแหล่งน้ำ เช่น ได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานราชการต่างๆ ร่วมกันปรับปรุงบึงมักสัน เพื่อใช้เป็นแหล่งกรองน้ำสำหรับช่วยบรรเทาสภาพน้ำเน่าเสียในคลองสามเสน โดยทำการปรับปรุงบึงแห่งนี้ด้วยวิธีใช้ผักตบชวาเพื่อช่วยกำจัดน้ำเน่าเสียดังกล่าว

27. โครงการพระดาบส

เป็นโครงการเพื่อช่วยบุคคลที่ประสบปัญหาไม่สามารถที่เรียนได้ หรือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นโครงการที่รับผู้ที่มีความตั้งใจจริงที่จะขวนขวายหาความรู้ทางวิชาชีพใส่ตน แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือหาสถานที่ศึกษาไม่ได้ ผู้เข้ารับการอบรมเลือกหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งได้ โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเพศ วัย และคุณวุฒิ เพียงอ่านออกเขียนได้ และมีความตั้งใจที่จะหาความรู้ใส่ตนเท่านั้น หลังจากสำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้ว จะได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพช่างไฟฟ้า และช่างเครื่องยนต์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยไม่หวังเงินตอบแทนแต่ประการใด

โครงการพระดาบสนี้เป็นโครงการที่เปิดสอนวิชาชีพกับช่างวิทยุและอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษารอบรมทักษะการช่างนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่ยากจน และมีความต้องการที่จะเรียนอย่างแท้จริง หรือเป็นทหารผ่านศึกที่พิการ เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้มีทักษะที่เรียนไปใช้เลี้ยงชีพต่อไป สำหรับครูผู้ฝึกสอนโครงการนี้เป็นอาสาสมัครซึ่งแต่ละคนเป็นผู้ที่มีความสามารถและความชำนาญในสาขาวิชาเกี่ยวกับช่างอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมืตกลไกต่างๆ เช่น ช่างซ่อมเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

28. โครงการโรงเรียนสำหรับเด็กและเยาวชนในชนบท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นความเดือดร้อนของเด็กและเยาวชน ในชนบทห่างไกลที่ขาดแคลนที่เรียน จึงพระราชทานพระราชดำริให้ตั้งโรงเรียนในเขตชนบทห่างไกลและบริเวณชายแดน ที่ราษฎรยากจนและไม่มีสถานที่เรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาเหล่านั้นมีโอกาสเล่าเรียนเท่าเทียมกับเยาวชนในท้องถิ่นอื่น จึงมีการสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กและเยาวชนในชนบทห่างไกลเพื่อสนองพระราชดำริโรงเรียนเหล่านี้ ได้แก่ โรงเรียนร่มเกล้า โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ เพื่อสอนหนังสือให้เด็กชาวเขา โรงเรียนเยาวชนที่ขาดแคลน เช่น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน เป็นต้น

29. โครงการกองทุนการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อก่อตั้งกองทุนการศึกษาขึ้นหลายทุน โดยมีวัตถุประสงค์ของการให้ทุนแตกต่างกันไป เช่น ทุนเล่าเรียนหลวง กองทุนการศึกษาสงเคราะห์สำหรับครอบครัวที่ประสบสาธารณภัย กองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนขาดแคลนทั่วไป ทุนภูมิพล ทุนของมูลนิธิอานันทมหิดล

30. ..ทรงเป็นองค์ศาสนูปถัมภ์..

ในทางพระบรมพุทธานุภาพ ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในฐานะที่ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลตามพระราชประเพณี ในพ.ศ. 2499 ทรงพระราชพิธีราชาภิเษกเสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระบรมพุทธานุภาพ เมื่อเสด็จลาผนวชแล้วโปรดให้รวบรวมจดหมายเหตุเรื่องพระราชพิธีและพระราชกิจในการทรงผนวช ตลอดจนบันทึกพระโอวาทที่ทรงสดับทุกเช้าเป็นประจำวันตลอดเวลาทรงผนวช นอกจากนั้นพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชที่ในอดีตยังไม่มีพระราชพิธีนี้เป็นการเฉพาะ ทรงสร้างพระพุทธรูปซึ่งถือเป็นอนุสรณ์วัตถุสูงสุด ทรงสนพระราชหฤทัยในงานเผยแผร์ศีลธรรม และทรงอุปถัมภ์ศาสนาอื่นๆ อย่างทั่วถึง

31. ..ทรงสนพระราชหฤทัยงานช่างฝีมือ และทรงจัดตั้งวิทยาลัยในวัง..

แรงงานฝีมือเป็นสิ่งที่ทรงให้ความสำคัญพระทัยมาก เพราะทรงตระหนักถึงความสำคัญของช่างฝีมือ และทรงห่วงใยงานอาชีพนี้อย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจที่แสดงถึงความสนพระทัยในการช่างฝีมือ คือ การเสด็จพระราชดำเนินไปทอดมณฑลพระประธาน ณ วัดต่างๆ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงต่อเรือใบด้วยพระองค์เอง โดยเอาแบบจากต่างประเทศ คือ เรือใบแบบ ENTERPRISE และแบบ O.K. ที่ทรงออกแบบและต่อเองคือแบบ "มด" ซึ่งมีทั้ง SUPER มด และ MICRO มด ทรงโปรดการถ่ายภาพ และเคยทรงล้างรูปด้วยพระองค์เอง ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจส่งเสริมการช่างฝีมือขึ้นที่เขาเต่า อ.วังหินโดยทรงตั้งโรงเรียนทอผ้า ตลอดจนการทำเครื่องจักสาน และทรงจัดตั้งวิทยาลัยในวัง เพื่อสืบสานมรดกฝีมือช่าง เช่น ช่าง 10 หมู่ ในการปรับปรุงแรงงานฝีมือให้ได้มาตรฐานตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติขึ้น มีหน้าที่จัดมาตรฐานฝีมือช่างและส่งเสริมอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อยกระดับฝีมือ

32. ศิลปะการวาดและถ่ายภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภาพเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นอุปนิสัย จิตใจ และบุคลิกลักษณะของศิลปินผู้สร้าง ภาพสีน้ำมันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งให้เห็นว่าทรงสังเกตสิ่งแวดล้อมโดยละเอียด ทรงติดตามเหตุการณ์ที่รอบพระองค์ทั้งที่พระราชอาณาจักรทั้งการ เป็นไปรอบโลกโดยละเอียด สีที่ทรงใช้แสดงถึงความรู้สึกตรงและแรงแต่ทรงบังคับหรือระงับไว้ได้หมด ส่วนภาพถ่ายนั้น มักจะเป็นภาพที่แสดงถึงความสนพระราชหฤทัยในการ เป็นไปของคนและความห่วงใยในทุกข์สุขของราษฎร พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยตลอดจนให้การสนับสนุนงานด้านจิตรกรรมสม่ำเสมอ สังเกตได้จากการเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ และพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเป็นประจําทุกปี และบางครั้งก็ทรงโปรดเกล้าฯ ส่งภาพเขียนสีพระหัตถ์เข้าร่วมแสดงด้วย จึงกล่าวได้ว่าพระองค์มีส่วนช่วยเหลือส่งเสริมศิลปินให้มีความกล้าใจสร้างสรรค์งานศิลปกรรมของชาติได้อย่างมากมายหาที่เปรียบมิได้

33. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับกิจการตำรวจ

พระมหากษัตริย์และพระบรมราชานุเคราะห์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่กิจการตำรวจไทยนั้นเมื่ออยู่เนกประการ และพอประมวลเป็นข้อๆ ได้ดังนี้ คือ ด้านการศึกษาและอบรมของตำรวจ ทรงสนับสนุนการศึกษาและอบรมของตำรวจทุกชั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาติ ให้ใช้บริเวณและอาคารบางหลังในพระราชานิเวศน์มฤคทายวัน อ. - ชะอำ จ. เพชรบุรี ให้ใช้เป็นค่ายฝึกตำรวจชายแดน และเป็นที่ตั้งศูนย์ฝึกการต่อต้านและปราบปรามการก่อความไม่สงบของกรมตำรวจ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงพระราชทานเครื่องมือเครื่องใช้บางอย่างที่ซื้อด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก่ตำรวจ เช่น รถยนต์จี๊ป เครื่องบินบีเกิ้ล พระองค์ทรงตระหนักว่าขวัญของตำรวจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด จึงทรงกระทำด้วยประการต่างๆ ที่จะทำให้ตำรวจมีขวัญดี สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและเต็มใจ ทรงสร้างพระเครื่องที่เรียกกันว่า สมเด็จพระจิตลดาพระราชทานแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติราชการสนามและเสี่ยงอันตราย และยังให้พระราชทานเพลง "ตำรวจชายแดน", "ตำรวจพลร่ม" และคาถาลอนชื่อ "ความผ้นอันสูงสุด" แก่ตำรวจ เพื่อยกย่องภารกิจของตำรวจและปลุกใจให้ตำรวจตั้งใจเสียสละปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนและบ้านเมือง

34. โครงการการศึกษาพิเศษ

ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาที่มีชื่อย่อว่า บัญญัติว่า บุคคลบางประเภทไม่ต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน แต่เพื่อมนุษยธรรมของประเทศที่เจริญ บ่อจัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย โรงเรียนประเภทต่างๆ จึงเกิดขึ้น เช่น โรงเรียนกึ่งนอนสำหรับเด็กจากป่าจากเขามาอยู่เรียน โรงเรียนชาวเรือ รับเด็กที่เป็นบุตร ผู้ที่อยู่ในเรือขึ้นล่องตามลำน้ำ โรงเรียนลอนคนหูหนวก และโรงเรียนเด็กพิการอย่างอื่น พระมหากษัตริย์ผู้มีความเมตตาเห็นแก่คนชาติไทยคนหนึ่งคือ เมื่อถึงวันขึ้นปีใหม่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เด็กที่นำส่งสารจากโรงเรียนลอนคนหูหนวก สอนคนตาบอด สอนเด็กพิการ สอนเด็กปัญญาอ่อน ฯลฯ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานเลี้ยง ของเล่น ของใช้ และรับพระราชทานพร การที่ประเทศไทยได้จัดการศึกษาพิเศษให้แก่ผู้ที่มีเคราะห์กรรมเช่นนี้ ได้รับคำชมเชยในที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของเอเชียที่กรุงโตเกียว พ.ศ. 2505

35. ..ทรงเป็นที่พึ่งของประชาชนยามคับขัน เปรียบประจักษ์ดวงประทีปชัชวาล..

พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระเมตตาของพระองค์เปรียบประจักษ์ดวงประทีปชัชวาล ดุจดั่งมหาสมุทรอันไพศาล มิเคยเหือดแห้ง แม้ในยามบ้านเมืองเกิดวิกฤตการณ์ขัดแย้งอันอาจนำไปสู่ความจลาจลระอุวาย ก็ทรงแผ่พระบรมเดชาญาพระจันต์เรื่องร้ายคลี่คลายปัญหา นำสันติสุขและความร่มเย็นคืนสู่ประเทศไทย ดังกรณีพล.อ.ถนอม และพล.อ.ประภาส ในเหตุการณ์ 14 ตุลา 16 และการระงับความขัดแย้งในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ระหว่าง พล.อ.สุจินดา คราประยูร และพลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นต้น

36. โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ทุรกันดารให้เจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมขนาดเล็กบางชนิด ได้แก่ การผลิตอาหารกระป๋อง เช่น หน่อไม้กระป๋อง ข้าวโพดกระป๋อง ตลอดจนการผลิตอาหารเสริมสำหรับเด็ก ซึ่งใช้ข้าวและถั่วเหลืองแฉะหรือกลูโคส จากแอมันสาปะหลัง เป็นต้น เช่น ที่บ้านางอย-โพนปลาโหล ตำบลต่างอย กิ่งอำเภอต่างอย อ.เมืองสกลนคร จ.สกลนคร

37. ..ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านดนตรี..

แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงมีพระราชภารกิจอย่างแทบไม่ทรงว่างเว้น แต่พระองค์ก็ยังคงทรงอุทิศส่ำพระราชนิพนธ์เพลงพระราชนิพนธ์ใหม่ๆ มาให้พสกนิกรได้ฟังกันอยู่เสมอไม่ขาดพระองค์มีพระปรีชาสามารถทั้งในการแต่งทำนอง ประพันธ์เนื้อร้อง เรียบเรียงเสียงประสาน พระราชนิพนธ์เพลงของพระองค์มีมากมาย เช่น เพลงแสงเทียน สายฝน เทวาพาคู่ฝัน มหาจุฬาลงกรณ์ ยูงทอง OH ISTILL ON MY MIND เป็นต้น นักดนตรีผู้มีชื่อเสียงของโลกหลายท่านได้ถวายการยกย่องพระองค์ว่าทรงเป็นนักดนตรีแจ๊สโดยธรรมชาติของพระราชอัธยาศัย ซึ่งถือเป็นเกียรติอันสูง พระองค์ทรงสามารถร่วมเล่นดนตรีได้กับทุกๆ รวมทั้งไทยและเทศไม่ว่าวงนั้นจะมีแนวทางและสไตล์การเล่นแบบใด ในด้านของดนตรีไทย พระองค์มีพระราชดำริให้รวบรวมเพลงที่เป็นเพลงหลักไว้มิให้เสื่อมสูญ และผันแปรไปจากหลักเดิม โดยมีการบันทึกโน้ตเพลงให้ถูกต้อง และจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหลักฐานทรงสละพระราชทรัพย์ในการจัดพิมพ์โน้ตเพลงไทย เพื่อรักษาศิลปดนตรีอันสำคัญของไทยมิให้เสื่อมสูญ และยังเป็นการเผยแผ่วิชาดนตรีไทยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทรงริเริ่มให้มีการวิจัยเกี่ยวกับดนตรีไทยในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาความแตกต่างระหว่างบันไดเสียงของเครื่องดนตรีไทยต่างๆ เช่น บันไดเสียงของเครื่องสาย ของระนาดและอื่นๆ

38. ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ไทย ได้เสด็จเยือนประเทศต่างๆ ทั้งในแถบยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชีย เพื่อเป็นการเจริญทางพระราชไมตรีระหว่างประเทศกับบรรดามิตรประเทศให้มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักกว้างขวางมากยิ่งขึ้น การเสด็จเยือนต่างประเทศของพระองค์อยู่ในระหว่างปีพ.ศ. 2502-2510 หลังจากนั้นแม้มิได้ทรงเสด็จประพาสต่างประเทศอีก เพราะทรงมีพระราชภารกิจในประเทศมากมาย อย่างไรก็ตามแม้มิได้เสด็จต่างประเทศแล้ว ก็ได้ทรงต้อนรับพระราชอาคันตุกะที่เป็นประมุขของประเทศต่างๆ ที่เสด็จและเดินทางมาเยือนประเทศไทยอยู่เนืองๆ และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรดาทูตานุทูตเข้าเฝ้าถวายสาสน์ นับเป็นผลดีในการทำสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศอย่างมาก

39. พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

- พระราชนิพนธ์เรื่อง "พระราชนุกิจรัชกาลที่ 8"

พระราชนุกิจ คือ กำหนดเวลาที่พระเจ้าแผ่นดินจะทรงประพาศพระราชนุกิจต่างๆ เป็นประจำทุกวัน เป็นการส่วนพระองค์ไม่เกี่ยวกับราชการแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนิพนธ์เรื่องนี้ตามคำกราบบังคมทูล ขอพระราชทานของหม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิศกุล เพื่อให้พระราชนุกิจกรุงรัตนโกสินทร์ครบแปดรัชกาล พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านรัก เคารพ และเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันเทิดทูลเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังแสดงพระปรีชาญาณด้านภาษาไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์อีกด้วย

- พระราชนิพนธ์เรื่อง "เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวิสเซอร์แลนด์"

พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ทรงพระราชนิพนธ์พระราชทานหนังสือ "วงวรรณคดี" เป็นพิเศษเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2490 เป็นรูปแบบบันทึกประจำวัน ตั้งแต่เสด็จจากประเทศไทยเพื่อไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2489 ก่อนเสด็จออกเดินทาง 3 วัน จนถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2489 วันเสด็จถึงพระตำหนัก "วิลลาวัฒนา" ได้ทรงพระพรณาความรู้สึกของพระองค์ตอนจากเมืองไทย ถึงความรักและห่วงใยพสกนิกรของพระองค์ และยังได้ทรงบรรยายถึงการเดินทางในสมัย 40 กว่าปีมาแล้ว จบลงด้วยหน้าที่ที่จะต้องทรงกระทำเพื่อบ้านเมืองต่อไป ยังความซาบซึ้งตรึงใจแก่ประชาชนคนไทยอย่างหาที่สุดไม่ได้

- พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง "ฝันร้ายไม่จำเป็นต้องเป็นจริง"

พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเสถียรภาพเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ของอังกฤษซึ่งกำลังเริ่มทรุดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและอิทธิพลทางการเมือง พระราชนิพนธ์เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสนพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะบันดาลความทุกข์สุขแก่บ้านเมือง ในเรื่องนี้มีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้ผู้อ่านที่มิได้มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เข้าใจสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของบ้านเมืองอย่างถูกต้อง

-พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง "นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ" จากเรื่อง "A man called - intrepid" โดย William Stevenson"

เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงเกี่ยวกับสงครามลับระหว่างปี ค.ศ. 1939-1945 จึงไม่เคยได้รับการเปิดเผยมาก่อน แต่ที่ได้มีการเผยแพร่ในครั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการสดุดีเกียรติคุณของผู้เสียสละหลายด้าน ที่ทำงานลับเพื่อประเทศชาติ ทั้งยังเป็นเอกสารที่จะค้นคว้าได้หากมีความจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานลับแบบนี้อีกในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องให้คนทั่วไปทราบ เพื่อมิให้ฝ่ายตรงข้ามนำความลับไปใช้บิดเบือนประวัติศาสตร์ อันอาจทำให้อเมริกากับคานาดาหมองใจกับอังกฤษอีกด้วย

พระราชนิพนธ์แปลเรื่องนี้แสดงถึงพระปรีชาสามารถและพระวิริยะอุตสาหะอย่างแรงกล้าของพระองค์ที่ทรงใช้เวลาเกือบ 3 ปี คือ ทรงเริ่มแปลหน้าแรกวันที่ 20 มิถุนายน 2520 และหน้าสุดท้ายวันที่ 23 มีนาคม 2523 ต้นฉบับเดิมมีความยาวประมาณ 600 กว่าหน้า เป็นสารคดีที่ค่อนข้างหนักและใช้ข้อมูลที่เป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น ในการแปลทรงทำแบบค่อยเป็นค่อยไป วันไหนทรงแปลไว้มีความยาวเท่าไรจะทรงใส่วันที่กำกับไว้ทุกหน้าไป นอกจากนั้นยังทรงใส่หน้าในหนังสือเดิมกำกับไว้ด้วยว่าข้อความตอนใดมาจากหน้าใด เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มีความประสงค์จะอ่านข้อความที่แปลและประสงค์จะเทียบกับต้นฉบับเดิมอีกด้วย

- พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง "ติโต" จากเรื่อง "TITO" (โดย Philis Auty)

พระราชนิพนธ์แปลเรื่องนี้ เป็นชีวประวัติของนายโยซิป โบรซ (Josip Broz) ผู้ต่อสู้เพื่อชาติยูโกสลาเวีย ในสงครามโลกครั้งที่ 2 "ติโต" (Tito) เป็นรหัสนามในขณะที่เขาปฏิบัติงานด้วยความสามารถและมีอุดมการณ์สูง นามนี้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก "ติโต" ต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคทุกวิถีทางเพื่อสร้างความเป็นไทให้แก่ยูโกสลาเวีย ที่น่าสนใจคือ เขาเป็นคอมมิวนิสต์ "นอกแบบ" แตกต่างจากคอมมิวนิสต์อื่น เขามีใจกว้างขวาง เห็นใจผู้อื่น แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีใจเด็ดเดี่ยว และพร้อมที่จะปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สมกับที่เป็นผู้นำในช่วงวิกฤตการณ์นั้น "ติโต" จึงได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีของยูโกสลาเวีย ด้วยความเห็นชอบของชนทุกชาติในยูโกสลาเวีย ชีวิตของ "ติโต" เป็นชีวิตที่น่าศึกษาทั้งในด้านประวัติศาสตร์และในด้านชีวิตการต่อสู้ พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ เป็นประโยชน์มากต่อวงการศึกษา ทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาไทย

40. ..ทรงพระปรีชาญาณด้านภาษา..

"ภาษาเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่งคือ เป็นทางสำหรับแสดงความจำเริญอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น "

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สะท้อนให้เห็นพระราชดำรัสอันเกี่ยวกับความสำคัญของ "ภาษา"

พระปรีชาสามารถในด้านภาษาต่างประเทศของพระองค์ เป็นที่ทราบกันอยู่เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่างๆ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของประมุขประเทศนั้นๆ พระองค์ทรงสามารถรับสั่งภาษาต่างประเทศได้ถึง 3 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน พระราชดำรัสที่เป็นทางการก็ทรงเตรียมเอง ร่างเอง และที่ทรงตอบได้โดยฉับพลันก็มีหลายครั้ง หลายครา ในส่วนของภาษาไทยพระองค์ทรงถือว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดของคนไทยพระองค์ ทรงห่วงใยที่จะให้คนไทยตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ จะเห็นได้จากการเสด็จพระราชดำเนินไปร่วมอภิปรายกับผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง "ปัญหาการใช้คำไทย" ของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2505 พระอัจฉริยภาพในด้านภาษาไทย จะเห็นได้ชัดจากพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ซึ่งล้วนเหมาะแก่บุคคล โอกาส และสถานการณ์

แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชสมภพในต่างประเทศ ทรงศึกษาอยู่ในต่างประเทศตั้งแต่ทรงพระเยาว์มาก แต่พระองค์กลับทรงเป็นผู้สนพระราชหฤทัย ทรงรักและห่วงแทน เป็นห่วงภาษาไทยยิ่งกว่าผู้ใดในบรูไน

และเมื่อใดที่พระองค์ทรงมีเวลาว่างแม้เพียงเล็กน้อย ก็ยังทรงสรวลเสหัวพระราชอิริยาบถ และพระราชหฤทัยในงานสนุกที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา อันได้แก่ การทรงเล่นปริศนาอักษรไขว้ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงสนพระทัยศึกษาการใช้ระบบกราฟิคตัดแปลงรูปแบบต่างๆ ทรงตั้งโปรแกรมเอง จนสามารถประดิษฐ์เป็นรูปอักษรเทวนาครี อินเดียบราหฺม เช่น อักษรภาษาบาลี สันสกฤต ทำให้ทรงมีโอกาสศึกษาภาษา แก่แก่อันเป็นเค้าโครงของภาษาไทย กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านนี้โดยตรงเป็นการศึกษาพิเศษ

41. พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านกฎหมาย

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านกฎหมาย ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพเป็นอย่างดี เช่นเดียวกับด้านอื่นๆ พระราชกรณียกิจทางกฎหมายที่สำคัญมี 2 เรื่องคือ

1. พระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ ในฐานะพระประมุขแห่งรัฐที่ทรงใช้กฎหมายด้วยพระองค์เอง

การพระราชทานอภัยโทษนี้มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ในด้านคงความยุติธรรมให้แก่พสกนิกรผู้ต้องคดีอาญา ในอีกด้านหนึ่งกล่าวคือ ในกรณีที่กฎหมายลงโทษรุนแรงเกินไป และไม่ให้อาณาศาลใช้ดุลพินิจตามสมควรแก่รูปคดีในแต่ละคดีได้ด้วย ผลร้ายย่อมตกแก่ผู้ต้องคดีอาญานั้น ทั้งศาลยุติธรรมก็ไม่มีทางเยียวยาผ่อนหนักเป็นเบาให้แก่ผู้ต้องคดีเหล่านั้นได้ เพราะกฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ตราบใดที่กฎหมายยังมิได้รับการแก้ไข ก็ต้องบังคับการให้เป็นไปตามนั้น

2. พระบรมราชโองการและพระราชดำรัส ซึ่งพระราชทานแก่บรรดาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายในโอกาสต่างๆ ในฐานะประมุขแห่งรัฐที่ทรงมีข้อคิดเห็นและห่วงใยในเรื่องของกฎหมาย การใช้กฎหมาย ตลอดจนอนุคมการณ์ และจริยธรรมที่นักกฎหมายสาขาต่างๆ พึงยึดถือและปฏิบัติ

42. โครงการส่งเสริมอาชีพพิเศษ

ในยามที่เกษตรกรรมว่างจากการทำไร่ หนาก็ทรงมีพระราชประสงค์ส่งเสริมการอุตสาหกรรมในครัวเรือนขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านมิให้สูญหายไปแล้ว ยังทำให้เกษตรกรมีรายได้พิเศษเกิดขึ้นอีกด้วย

43. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการกีฬา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้การสนับสนุนโดยการ เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านกีฬา ตลอดมาในช่วงปี 2509-2510 พระองค์มักเสด็จทอดพระเนตรการแข่งขันกีฬาต่างๆ เสมอ เช่น งานฟุตบอลประเพณีระหว่างจุฬา-ธรรมศาสตร์ ในแต่ละปีจะมีการแข่งขันกีฬาครั้งใหญ่หลายประเภท ในประเทศไทย เช่น การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ พระองค์จะทรงเป็นผู้จุดไฟพระฤกษ์จากแสงอาทิตย์ แล้วพระราชทานให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพ พร้อมกับพระบรมราโชวาทไปยังนักกีฬาทุกคน สำหรับส่วนพระองค์เอง ทรงเป็นนักกีฬาที่ทรงพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งในการเล่นเรือใบ ทรงต่อเรือใบด้วยพระองค์เอง และยังทรงเคยได้รับเหรียญทองในการแข่งขันเรือใบในกีฬา Sea Games ครั้งที่ 13 ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ ด้วย

44. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำลำธาร

โครงการนี้เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธารด้วยการชะลอความเร็วของ กระแสน้ำที่ไหล หรือด้วยวิธีการเก็บกักน้ำไว้ตามลำธารลำห้วยเป็นตอนๆ เพื่อที่น้ำจะได้มีโอกาสไหล ซึมลงไปเก็บสะสมอยู่ในดินให้มากที่สุด หลังจากนั้นจึงค่อยไหลระบายออกจากดินลงสู่ลำธารและลำห้วย ตลอดทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง ทำให้ลำธารและลำห้วยดังกล่าวมีน้ำไหลตลอดปี ด้วยเหตุนี้ตาม ร่องน้ำและลำธารต่างๆ ในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธารซึ่งถูกทำลายจนมีสภาพเสื่อมโทรม จึงควรพิจารณา สร้างฝายปิดกั้นร่องน้ำ และลำธารเป็นระยะๆ เพื่อใช้ทดและเก็บน้ำที่ไหลบ่าลงมาไว้ในลำน้ำคล้าย กับอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ให้กระจายอยู่ทั่วไปตามบริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเกิดความชุ่มชื้น มีน้ำไหลออกจากดินหล่อเลี้ยงลำธารตลอดปี

45. โครงการป้องกันและบรรเทาภัยน้ำท่วม

โครงการนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการแก้ไขป้องกันหรือช่วยบรรเทาปัญหาในการที่น้ำในแม่น้ำ ลาดลงซึ่งมีระดับสูงในฤดูน้ำหลาก ไม่ให้น้ำนั้นไหลบ่าเข้าไปท่วมพื้นที่และทำความเสียหายให้กับพืชที่ บลุก หรือท่วมพื้นที่ในเขตชุมชน ด้วยวิธีการที่พิจารณาแล้วว่ามีเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ที่ไม่มีผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ตลอดจนเสียค่าใช้จ่ายน้อยและได้รับประโยชน์คุ้มค่าต่อการลงทุน ดังวิธีการป้องกันและบรรเทาภัยน้ำท่วมที่สำคัญ เช่น การก่อสร้างคันกั้นน้ำหรือผนังเลียบลำน้ำ การก่อสร้างทางผันน้ำ การปรับปรุงสภาพลำน้ำ การก่อสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ การก่อสร้างคันกั้นน้ำโอบล้อม พื้นที่ การอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยการไ้ อนุรักษ์ และปรับปรุงพื้นที่อนุรักษ์ภาคธรรมชาติใน บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม

46. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานสื่อสาร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยการสื่อสารด้วยวิทยุ มาตั้งแต่ยังทรง พระเยาว์ เนื่องจากทรงใฝ่รู้จึงทรงศึกษาค้นคว้าด้วยพระองค์เอง และได้ถามผู้รู้จนกระทั่งทรงเชี่ยวชาญ แดกฉานทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ถึงขั้นที่ทรงสามารถทำได้ดีกว่าที่ตำราระบุไว้ เมื่อทรง ทดลอง อุปกรณ์และระบบนี้ในการบันทึกทุกขันธ์ของบวงพศกนิกร นับได้ว่าพระองค์ได้ทรงมีส่วน สำคัญยิ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสารในประเทศไทย และสมควรได้รับการเฉลิมพระเกียรติในฐานะ ของผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารพระองค์หนึ่งด้วย

47. อีสานเขียว โครงการน้ำพระทัยจากในหลวงเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระ- ราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงติดตามสถานการณ์ภัยธรรมชาติเสมอมาด้วยความใส่ พระทัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอีสาน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความแห้งแล้ง ขาดทั้งน้ำกิน น้ำใช้ ประชา- ชนชาวอีสานมีชีวิตอยู่ท่ามกลางภาวะความอดอยากยากเข็ญ ความแห้งแล้งแผ่กระจายไปทั่วภูมิภาคนี้ ทำให้ชาวอีสานอพยพโยกย้ายเสด็จถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในเมืองเพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ ข้อมูลพื้นที่และสภาวะสิ่งแวดล้อมต่างๆ พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า ภาคอีสานนั้นมีปัญหาที่ส่งผลกระทบ ต่อความมั่นคงที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ ภาคอีสานเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาว กัมพูชา ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองระบบคอมมิวนิสต์ ภาคอีสานจึงเป็นพื้นที่เป้าหมายแรกที่กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ต้องการขยายอิทธิพลมุ่งแบ่งแยกดินแดนไทย อีสานจะเป็นฐานสำคัญที่เรียกว่า Buffer-state ในการขยายลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าสู่คอมมิวนิสต์เข้าสู่ประเทศประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ต่อไป

2. ปัญหาการสูญเสียสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สำคัญ เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ และดิน จึงเป็นความสูญเสียที่ต้องได้รับการชดเชย

3. ปัญหาความยากจนและอัตราการว่างงาน ประชาชนภาคอีสานร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม แต่จากการที่ประสบปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความเสียหายทางผลผลิต ประชาชนจึงว่างงานและละทิ้งถิ่นฐานเดินทางไปขายแรงงานในเมืองหลวง หรือต่างประเทศมากขึ้น

แผนงานพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ถูกกำหนดไว้ในการพัฒนาระหว่างปี 2530-2540 โดยมีแผนงานพัฒนาหลัก 3 ประการคือ

- แผนพัฒนาและฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางด้านดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำ
- แผนพัฒนาเพื่อสร้างงาน และยกระดับรายได้ ด้วยการพัฒนาด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์

ประมง และอุตสาหกรรม

- แผนพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยโครงการด้านการจัดระบบประปา การพัฒนาด้านสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม

จนกระทั่งทุกวันนี้ ผลการดำเนินงานตามโครงการนี้พระทัยจากในหลวง ได้สร้างเสริมให้เกิดประโยชน์สุขมากมายแก่ชาวอีสาน

ประวัติผู้เขียน

นางนฤมล วันทนีย์ เกิดวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2509 ที่จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวารสารศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2530 มีประสบการณ์การทำงานการผลิตสารคดีทางโทรทัศน์หลายรายการ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันทำงานที่คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

